

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 10 lipca 2026 r.
znak sprawy: DNI.bi.058.5.2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr 17542 posta na Sejm RP, Pani Wioletty Marii Kulpy, w sprawie pogłębiającej się suszy hydrologicznej i problemów z zapewnieniem dostępu do wody mieszkańcom gmin wiejskich oraz konieczności uruchomienia rządowego programu wsparcia budowy nowych ujęć wody i stacji uzdatniania wody

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na ww. interpelację, przedstawiam następujące wyjaśnienia,
z uwzględnieniem informacji przekazanych przez Ministerstwo Infrastruktury.

1. Czy Ministerstwo Rolnictwa prowadzi analizy dotyczące wpływu suszy hydrologicznej na funkcjonowanie systemów wodociągowych na terenach wiejskich?

Zagadnienia związane z występowaniem suszy oraz jej wpływem na gospodarkę wodną monitoruje Ministerstwo Infrastruktury, wykorzystując m.in. analizy i opracowania przygotowywane w ramach planowania w gospodarowaniu wodami. Kluczowym dokumentem w tym zakresie jest Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS), który został przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1615). PPSS został opracowany na okres od 2021 do 2027 r. Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2027 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2025 r. poz. 960), dalej: „ustawa Prawo wodne”, dokument ten podlega aktualizacji nie rzadziej niż raz na 6 lat. PPSS to pierwszy dokument planistyczny o randze krajowej podejmujący temat minimalizowania skutków suszy. Jego opracowanie wynikało z postanowień dyrektyw i wytycznych unijnych (m.in. Ramowej Dyrektywy Wodnej), a także

przepisów prawa krajowego (art. 184 ustawy Prawo wodne). PPSS, zgodnie z art. 184 ust. 2 ustawy - Prawo wodne, zawiera:

- analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych;
- propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych;
- propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji;
- działania służące przeciwdziałaniu skutkom suszy.

2. Ile gmin wiejskich w Polsce zgłasza obecnie problemy związane z niewystarczającą wydajnością istniejących ujęć wody?

Jednostki samorządu terytorialnego (w tym gminy wiejskie) wysyłają sygnały, dotyczące problemów związanych z niewystarczającą wydajnością istniejących ujęć wody oraz koniecznością rozbudowy i modernizacji infrastruktury wodociągowej. W celu pozyskania kompleksowych informacji o potrzebach inwestycyjnych sektora wodociągowego, Ministerstwo Infrastruktury realizuje obecnie projekt pn. „Aktualizacja programu inwestycyjnego w zakresie poprawy jakości i ograniczenia strat wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi”. W ramach tego projektu gminy, w tym gminy wiejskie, będą mogły zgłaszać potrzeby inwestycyjne oraz planowane działania inwestycyjne związane z zaopatrzeniem ludności w wodę. Wyniki projektu pozwolą na uzyskanie aktualnej i kompleksowej wiedzy o skali potrzeb inwestycyjnych w sektorze wodociągowym, w tym w gminach wiejskich.

3. Czy resort planuje uruchomienie dedykowanego programu wsparcia budowy nowych ujęć wody i stacji uzdatniania wody dla gmin wiejskich?

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie realizuje programów dofinansowania w zakresie budowy nowych ujęć wody i stacji uzdatniania wody, jak również nie jest dysponentem środków, które mogłyby zostać przeznaczone na inwestycje w tym obszarze. Zgodnie z art. 400b ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647, 1080, 1812, 1863, z 2026 r. poz. 176, 426, 605, 607, 635) organami, których celem działania jest finansowanie obejmujące wspomaganie zadań modernizacyjnych i inwestycyjnych służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej, w tym m.in. zaopatrzeniu ludności w wodę, są Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

4. Czy przewiduje się wykorzystanie środków krajowych lub unijnych na rozwój infrastruktury wodociągowej na terenach zagrożonych suszą?

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2024 r. poz. 757, z 2026 r. poz. 605), zbiorowe zaopatrzenie w wodę jest zadaniem własnym gminy.

Doprecyzowaniem tej normy prawnej jest art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2026 r. poz. 662), który wskazuje, iż zadania własne gminy w szczególności obejmują m.in. sprawy wodociągów i zaopatrzenia w wodę, dlatego też inwestycje w tym zakresie są finansowane przez jednostki samorządu terytorialnego ze środków własnych.

Dodatkowo gminy, w tym gminy położone na obszarach zagrożonych suszą, mogą ubiegać się o dofinansowanie inwestycji związanych z budową i modernizacją urządzeń wodociągowych ze środków zewnętrznych dostępnych w ramach:

- Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027 (FEnIKS),
- Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO),
- Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO),
- programów krajowych Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Odnosząc się do możliwości wykorzystania środków krajowych i unijnych na rozwój infrastruktury wodociągowej oraz działania zwiększające retencję, należy wskazać, że również w projektowanej perspektywie finansowej przewidywane są instrumenty dające możliwość wspierania tego rodzaju inwestycji. W szczególności w perspektywie 2028-2034 przewiduje się, że kwestia adaptacji do zmian klimatycznych, zwiększania odporności w tym zakresie, dostępu do wody oraz szeroko pojętej infrastruktury na rzecz retencji będzie przedmiotem interwencji ze środków unijnych. Ze względu na zmianę architektury wsparcia, tj. utworzenia jednego zintegrowanego Funduszu¹, realizowanego za pomocą Planu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego (PPKR), wsparcie to będzie planowane przede wszystkim na poziomie regionalnym, z uwzględnieniem specyficznych potrzeb i warunków. Za

¹ Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa

koordynację przygotowań PPKR 2028-2034 odpowiedzialne jest Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (MFiPR), natomiast prace przebiegają z szerokim udziałem resortów, w tym MRiRW oraz samorządów województw.

Przykładowo, w ramach **Priorytetu 3. Transformacja energetyczna, odporność i bezpieczeństwo** PPKR, planuje się realizację kierunku działań pn. **C.5 Zwiększenie odporności na zmiany klimatu i odbudowa przyrody**. Jednym z celów szczegółowych tego kierunku jest zrównoważona gospodarka wodna, która zawiera szereg inwestycji ukierunkowanych na ochronę zasobów wody. W szczególności przewiduje się **Inwestycję 2: Wsparcie inwestycyjne dla różnych działań związanych z zrównoważoną gospodarką wodną**, w tym działania mające na celu przywracanie rzek do stanu swobodnego przepływu oraz przywracanie funkcji naturalnych równin zalewowych, rozwój małej i naturalnej retencji, renaturyzacja wodnych siedlisk przyrodniczych i terenów zalewowych, ochrona i odtwarzanie mokradeł i torfowisk (w tym system zachęt dla rolników) i opracowanie inwentaryzacji przyrodniczych i rolniczych.

Ponadto planowana jest **Inwestycja 3: Działania inwestycyjne na podstawie zaktualizowanego programu inwestycyjnego w zakresie poprawy jakości i ograniczenia strat wody przeznaczonej do spożycia**. Dodatkowe działania w zakresie modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowej na terenach zwartej zabudowy, w tym dywersyfikacja źródeł zaopatrzenia w wodę (łączenie gminnych systemów zaopatrzenia w wodę, rozwój rezerwowych ujęć wody oraz wykorzystanie alternatywnych źródeł zaopatrzenia w wodę) i budowa nowych ujęć wody.

W zakresie interwencji Wspólnej Polityki Rolnej po roku 2027, która będzie stanowiła element PPKR, wyzwania związane z dostępem do wody, zwiększaniem retencji oraz przeciwdziałaniem skutkom suszy jest jednym z najważniejszych wyzwań z punktu widzenia odporności rolnictwa. W ramach **Priorytetu 5** PPKR Bezpieczeństwa żywnościowe kraju i konkurencyjne rolnictwo w Inwestycji: Odporność ekonomiczna, środowiskowa i klimatyczna gospodarstw rolnych przewiduje się inwestycje na rzecz odporności środowiskowo-klimatycznej oraz zrównoważonego rozwoju gospodarstw rolnych, obejmujące m.in. kwestie gospodarowania wodą oraz przeciwdziałania skutkom suszy. Obok instrumentów o charakterze inwestycyjnym, w ramach WPR po roku 2027 planuje się kontynuację

działań rolnośrodowiskowych i na rzecz klimatu oraz działania leśno-zadrzewieniowe, także szersze wsparcie na rzecz ograniczania ryzyko w sektorze rolno-spożywczym.

Obecnie opracowane Priorytety PPKR 2028-2034, zawierające propozycje inwestycji i reform, a także sposób ich wdrożenia są przedmiotem opiniowania w ramach powołanych przez MFiPR grup roboczych, wspierających prace Zespołu ds. opracowania PPKR. W kolejnym kroku zostaną przygotowane i zatwierdzone założenia PPKR, które będą rozstrzygać takie kwestie jak: priorytety i obszary wsparcia, podmioty odpowiedzialne za realizację działań, założenia systemu instytucjonalnego oraz wstępny podział środków. Następnie rozpoczną się właściwe prace nad poszczególnymi rozdziałami PPKR, tak aby cały plan został ukończony do września 2027 r.

5. *Jakie działania podejmuje Ministerstwo Rolnictwa w celu zwiększenia retencji i zabezpieczenia zasobów wodnych na obszarach wiejskich?*

Obecnie duży nacisk kładziony jest na odtwarzanie retencji, przekształcenie systemów melioracji z odwadniającej na odwadniająco-nawadniającą czy zwiększanie możliwości infiltracyjnych zlewni. W związku z powyższym oraz mając na uwadze narastający problem suszy, jak i występujących niedoborów wody na obszarze kraju Rząd RP podejmuje działania ukierunkowane na minimalizację negatywnych skutków suszy. Zadania te prowadzone są dwutorowo – z jednej strony są to inicjatywy o charakterze strategicznym i legislacyjnym oraz podnoszące świadomość społeczną, a z drugiej polegające na realizacji konkretnych inwestycji i rozwiązań, które zmniejszają lub niwelują negatywny wpływ zmian klimatu, a także poprawiają bezpieczeństwo mieszkańców oraz podmiotów gospodarczych. Zgodnie z art. 183 ustawy Prawo wodne przeciwdziałanie skutkom suszy jest zadaniem organów administracji rządowej i samorządowej oraz właściwych organów Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, dalej: „PGW Wody Polskie”.

W kwestii zapobiegania suszy na szczególną uwagę zasługuje PPSS – główny dokument planistyczny w zakresie suszy, który przyjęty został przez Ministra Infrastruktury rozporządzeniem z dnia 15 lipca 2021 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1615). Dokument ten wraz z planami gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, planami zarządzania ryzykiem powodziowym oraz planami utrzymania wód, przyczyni się do poprawy stanu gospodarki wodnej w Polsce. Ograniczenie skutków suszy

zgodnie z PPSS jest prowadzone przez działania, zarówno techniczne, w tym inwestycyjne, jak i nietechniczne – takie jak kształtowanie odpowiednich postaw i edukowanie społeczeństwa. PPSS wymaga wdrażania przez współdziałanie, co oznacza, że jest prowadzone przy zaangażowaniu społeczeństwa, zwłaszcza przedstawicieli władz samorządowych, środowisk naukowych, przedsiębiorców oraz organizacji społecznych. PPSS zawiera 4 załączniki:

- Listę zadań inwestycyjnych z PPI służących zwiększeniu retencji oraz wspierających przeciwdziałanie skutkom suszy – lista A;
- Listę zadań inwestycyjnych związanych ze zwiększeniem retencji korytowej w zlewniach na obszarach wiejskich – lista B;
- Listę inwestycji zgłoszonych przez podmioty zewnętrzne (spoza PGW Wody Polskie) – lista C;
- Katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

W ramach ww. 3 list inwestycyjnych zaproponowano realizację 314 działań. PPSS zawiera m.in.:

- 78 inwestycji realizowanych przez PGW Wody Polskie;
- 54 inwestycje na obszarach rolnych realizowanych w ramach programu kształtowania zasobów wodnych;
- 182 inwestycje zgłoszone do realizacji przez jednostki samorządu terytorialnego.

Obecnie trwa proces przeglądu i aktualizacji planu przeciwdziałania skutkom suszy (aPPSS). Zgodnie z aktualnym harmonogramem aPPSS będzie opracowany w I kwartale 2027 r. Inwestycje związane z budową obiektów hydrotechnicznych mających na celu przeciwdziałanie skutkom suszy będą realizowane wyłącznie na obszarach, na których nie można osiągnąć tego samego efektu przy zastosowaniu innych metod bardziej przyjaznych środowisku. Możliwość zastosowania innych działań przeciwdziałających skutkom suszy będzie jednym z elementów aktualizacji PPSS. Zakończenie całości prac nad aktualizacją PPSS przewidziane jest w 2027 r. Zgodnie z art.185 ust. 6 ustawy - Prawo wodne, aktualizacja PPSS zostanie przyjęta w drodze rozporządzenia ministra właściwego ds. gospodarki wodnej. Natomiast w 2026 r. planowane są konsultacje społeczne projektu aPPSS.

Działania zwiększające retencję planowane do realizacji do 2030 r. zostały określone w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2023-2027 z perspektywą

do roku 2030”, dalej: „PPNW”, przyjętym uchwałą Rady Ministrów nr 152 z dnia 22 sierpnia 2023 r. Niniejszy dokument opracowany został dla obszaru całego kraju, z uwzględnieniem podziału na regiony wodne i obszary dorzeczy. Program uwzględnia wszystkie rodzaje retencji: sztuczną i naturalną oraz wskazuje działania ukierunkowane na jej zwiększenie z obecnego poziomu 7,5% do ponad 15% tj. zmagazynowanie dodatkowych 5 mld m³ wody, co stanowi ponad 85 średniego rocznego odpływu wód z obszaru Polski. PPNW stanowi realizację działania pn. „Opracowanie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody” wskazanego pod poz. nr 27 w katalogu działań Planu przeciwdziałania skutkom suszy, zgodnie z załącznikiem do PPSS. W celu poprawy retencji przewidziano 14 typów działań:

- renaturyzacja ekosystemów mokradłowych;
- renaturyzacja rzek;
- realizacja i odtwarzanie obiektów małej retencji i mikroretencji na terenach leśnych;
- zalesianie, zadrzewianie oraz przebudowa drzewostanów;
- realizacja i odtwarzanie obiektów małej retencji i mikroretencji na terenach rolniczych;
- promowanie i wdrażanie zabiegów agrotechnicznych zwiększających retencję glebową;
- realizacja i odtwarzanie stawów hodowlanych;
- realizacja nowych oraz przebudowa istniejących systemów melioracyjnych w celu zapewnienia funkcji nawadniająco-odwadniających;
- ochrona, tworzenie i odtwarzanie zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i przywodnych;
- realizacja obiektów retencjonujących wodę;
- realizacja innych działań służących poprawie retencji wód;
- przekształcanie wybranych suchych zbiorników przeciwpowodziowych w zbiorniki retencyjne wielofunkcyjne;
- rekultywacja wyrobisk pogórnictwa w celu wykorzystania jako wielofunkcyjne zbiorniki retencyjne;
- realizacja miejskich planów adaptacji oraz inne działania mające na celu zwiększenie retencji w miastach (m.in. błękitno-zielona infrastruktura, retencja wód opadowych i zwiększanie udziału powierzchni biologicznie czynnej).

6. Czy rząd rozważa uznanie inwestycji związanych z bezpieczeństwem wodnym mieszkańców za inwestycje strategiczne dla rozwoju obszarów wiejskich?

Zapewnienie bezpieczeństwa wodnego mieszkańców, w tym mieszkańców obszarów wiejskich, stanowi istotny element polityki państwa w zakresie gospodarki wodnej oraz adaptacji do zmian klimatu. Znajduje to odzwierciedlenie w dokumentach strategicznych i planistycznych, jak również w funkcjonowaniu instrumentów finansowych umożliwiających wsparcie inwestycji wodociągowych ze środków krajowych i europejskich.

Jednym ze strategicznych kierunków inwestycji w gospodarce wodnej są zbiorniki wielozadaniowe. Zbiorniki wielozadaniowe (retencyjne) pozwalają regulować odpływ rzeczny, służą do celów gromadzenia wody, zaspokojenia potrzeb m.in. gospodarczych, energetycznych, rekreacyjnych oraz ochrony przeciwpowodziowej, a także ochrony przeciwpożarowej. Najważniejsze cele zbiorników retencyjnych to wyrównanie przepływów w rzekach i zapobieganie powstawaniu niedoborów wody. Zbiorniki spełniają te funkcje przez magazynowanie wody w czasie występowania wysokich przepływów, celem wykorzystania nadwyżki do dostarczenia wody poniżej zbiornika w czasie występowania suszy hydrologicznej.

PGW Wody Polskie planują realizację 120 inwestycji dotyczących zbiorników wielofunkcyjnych, których całkowita szacunkowa wartość wynosi prawie 8 mld zł. Wśród planowanych zadań inwestycyjnych związanych z budową zbiorników wielofunkcyjnych znajdują się m.in.: takie inwestycje jak zbiornik Oleśniki na rzece Wieprz w województwie lubelskim, zbiornik Międzyrzecze na rzece Jasienicy w województwie śląskim, zbiorniki w dolinie rzeki Łęg w województwie podkarpackim. Warto podkreślić, że zgodnie z informacjami PGW Wody Polskie w 2026 r. planuje się rozpoczęcie ponad 20 inwestycji związanych ze zbiornikami wielofunkcyjnymi, których szacunkowa wartość wynosi ponad 6 mld zł. Realizowane zadania związane są z robotami budowlanymi lub przygotowaniem dokumentacji. Zadania dotyczą między innymi zbiornika Wielowieś Klasztorna na rzece Prośne w województwie wielkopolskim, zbiornika Kamieniec Ząbkowicki na rzece Nysa Kłodzka w województwie dolnośląskim, zbiornika przeciwpowodziowego Racławice Śląskie na rzece Osobłódze w województwie opolskim.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Jacek Czerniak

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

1. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów